
ЮВІЛЕЙ

О.Г. ТАРАРІКУ — 80

*«Ви — Велич науки,
Барометр стану Землі.
Космічні промені ловите в небі
Та ниви зондуєте довгі роки.
Ґрунти і рослини завдячують Вам,
Натхнення Ваші для них — це бальзам.
Прийміть побажання сердечні від нас
Вітання від друзів в святковий цей час.»*

А.Л. Бойко, академік НААН

Олександр Григорович Тараріку — відомому вченому у галузі агроекології, ґрунтозахисного землеробства, ландшафтної екології та охорони ґрунтів від ерозії, доктору сільськогосподарських наук, професору, академіку НААН, лауреату державної премії України в галузі науки і техніки, заслуженому діячеві науки і техніки України виповнилося 80 років.

Народився видатний науковець 11 липня 1936 р. у м. Новозибків Брянської обл. (РФ). Після закінчення факультету агрохімії та ґрунтознавства Української сільськогосподарської академії (1963) працював на Драбівській дослідній станції Інституту землеробства старшим науковим співробітником, завідувачем відділу, заступником директора з наукової роботи.

Аспірантуру без відриву від виробництва закінчив при Інституті землеробства. Кандидатську дисертацію захистив в Українській сільськогосподарській академії (1970), докторську, присвячену ґрунтозахисній системі землеробства Лісостепу України, — в Інституті цукрових буряків (1987). О.Г. Тараріку присвоєно звання

професора і обрано членом-кореспондентом (1990), дійсним членом (академіком) Національної академії аграрних наук України (1993).

Життєвий шлях Олександра Григоровича, його науково-дослідницька та науково-педагогічна діяльність тісно пов'язані з рідною землею, з турботою про те, як захистити її від екологічних катастроф, відродити її красу і родючість.

Впродовж 1970–1993 рр. О.Г. Тараріку працював у Інституті землеробства, спочатку старшим науковим співробітником лабораторії захисту ґрунтів від ерозії під керівництвом професора О.С. Скородумова, а з 1973 р. очолив цю лабораторію.

Потім у різні періоди обіймав посади академіка-секретаря відділення землеробства та агроекології Національної академії аграрних наук України, члена Президії НААН (1993–2000), з 2003 р. — завідувача відділення агроекології Інституту агроекології та біотехнології УААН, завідувача кафедри та проректора з наукової роботи Державної екологічної академії з підготовки і перепідготовки кадрів Мінприроди

Україні (2004–2005), за сумісництвом — завідувача кафедри ґрунтознавства і охорони ґрунтів (2000–2003), професора у Національному аграрному університеті (2003–2006). Нині Олександр Григорович — головний науковий співробітник Інституту агроекології і природокористування.

Найвагомішим внеском О.Г. Тараріка в сільськогосподарську науку є розроблення разом із співробітниками і учнями та у співпраці з науковцями інших установ теоретичних і практичних засад принципово нової ґрунтозахисної контурно-меліоративної системи землеробства, що забезпечує охорону та підвищення родючості ґрунтів, оптимізацію структури сільськогосподарських ландшафтів, стабілізацію продуктивності агроекологічних систем за невисоких виробничих витрат. Цю ґрунтозахисну систему впроваджено майже в усіх областях України, здобула вона визнання і в багатьох країнах світу. У 1991 р. значущість цієї розробки було відзначено Державною премією України в галузі науки і техніки. Її покладено в основу Концепції і Національної програми охорони ґрунтів та розвитку землеробства України на період до 2005 р., науковим керівником якої був також і О.Г. Тараріко.

Заслужують на особливу увагу його роботи, присвячені ландшафтній екології, охороні ґрунтів, агроекологічному моніторингу. У 1995–2000 рр. академік О.Г. Тараріко очолював державну НТП УААН «Сталі агроєкосистеми», завдання якої полягало у розробленні та реалізації на практиці моделей сталого розвитку агроекологічних систем на засадах відновлення природних ресурсів і оптимальної структури сільськогосподарських ландшафтів.

Нині напрями наукової діяльності Олександра Григоровича Тараріка спрямовано на удосконалення методології агроекологічного моніторингу із застосуванням дистанційних аерокосмічних методів спостережень та адаптації агроєкосистем до змін клімату та прогнозування їх продуктивності.

Широкому загалу вчених-аграріїв і виробників добре відомі науково-технічні

розробки та опубліковані академіком наукові праці, монографії, підручники, нормативні документи, рекомендації. Важливі пропозиції О.Г. Тараріка знайшли своє відображення в «Земельному кодексі України» та Законі України «Про охорону земель» у частині їх раціонального використання та охорони, а також у Державній програмі з підвищення родючості ґрунтів (1986), Національній програмі охорони земель (1997), Концепції розвитку землеробства в Україні до 2005 р., Національній програмі екологічного оздоровлення басейну Дніпра. Академік О.Г. Тараріко — учасник ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (1986).

О.Г. Тараріко як експерт програми ООН у галузі сільського господарства брав участь у реалізації проекту ПРООН в Україні з інтеграції положень природоохоронних конвенцій РіО у сільськогосподарську політику України.

Як член експертної ради Олександр Григорович Тараріко брав участь у роботі ВАК України, він є членом спецради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, членом редколегії низки провідних часописів та збірників наукових праць, зокрема: «Agricultural Science and Practice», «Вісник аграрної науки», «Агроекологічний журнал», «Вісті біосферного заповідника «Асканія-Нова» та ін.

Вчений створив відому наукову школу з екологічно безпечного землекористування, здійснює підготовку молодих спеціалістів у вищих навчальних закладах, бере активну участь у міжнародному співробітництві з науковими центрами Росії, США, Німеччини, Франції, Польщі, Угорщини. Під його науковим керівництвом підготовлено двох докторів та 18 кандидатів наук. О.Г. Тараріко є автором понад 250 наукових публікацій, у т.ч. чотирьох монографій та двох підручників, має чотири авторські свідоцтва.

За високі здобутки в аграрній науці та громадській діяльності О.Г. Тараріка нагороджено: Грамотою Президії Верховної Ради України (1978), Почесною грамотою Державного комітету України з охорони

природи (1981), Почесною грамотою Міністерства вищої і середньої освіти СРСР за роботу «Почвозащитное земледелие» (співавтори Ф.Т. Моргун, М.К. Шикіула) як кращу серед вузів СРСР (1985), золотою, срібною, бронзовими медалями і дипломами ВДНГ СРСР та УРСР за розробку Моделі ґрунтозахисної контурно-меліоративної системи землеробства та впровадження її у виробництво (1985–1990),

Почесними відзнаками Національної академії аграрних наук України (2006) і Міністерства аграрної політики та продовольства України (2006), Почесною грамотою Верховної Ради України «За особливі заслуги перед Українським народом» (2012); медаллю «Незалежність України» за активну громадську діяльність (Міжнародна академія рейтингових технологій і соціології «Золота фортуна», 2013).

*Щиро вітаємо ювіляра, зичимо міцного здоров'я, щастя, добра, миру
благополуччя та подальших творчих успіхів у науковій і педагогічній
діяльності.*

*Колектив Інституту агроєкології і природокористування НААН,
редколегія та редакція «Агроєкологічного журналу».*